

TARIM DIŞI İŞSİZLİK ORANI DÜŞMÜYOR

Seyfettin Gürsel* Gökçe Uysal** ve Ayşenur Acar***

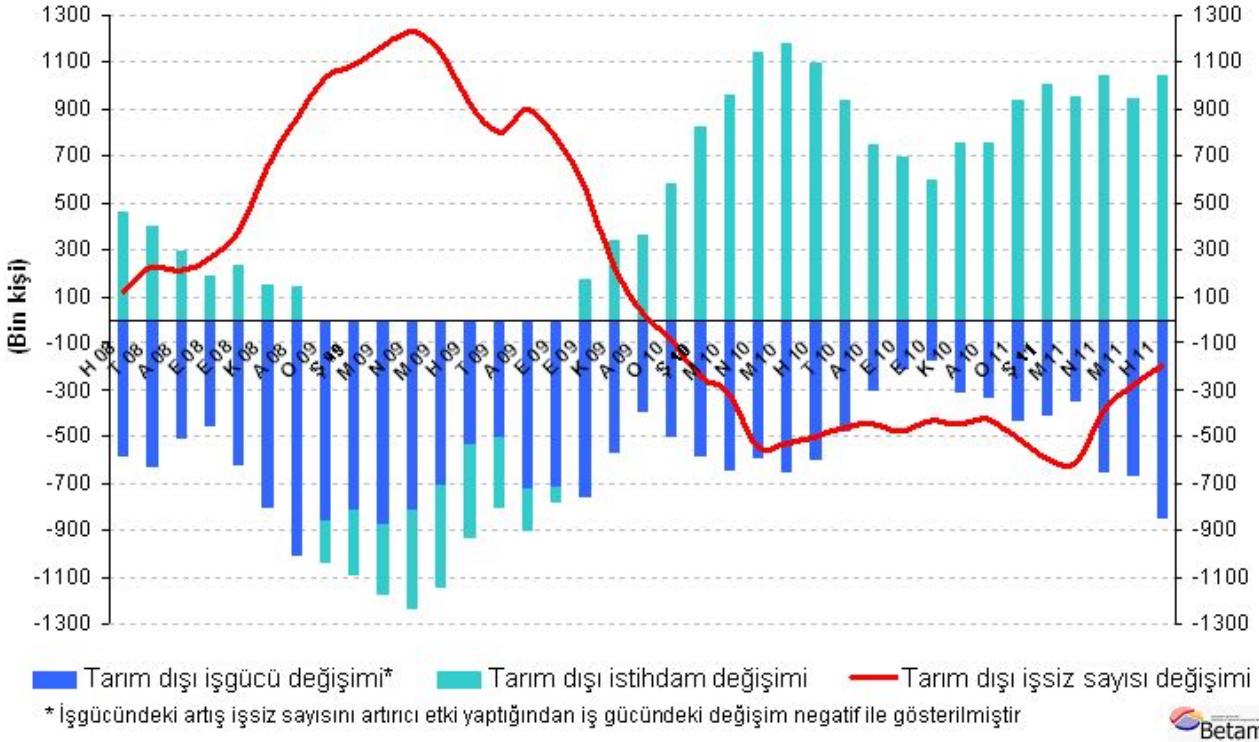
Yönetici Özeti

TÜİK tarafından açıklanan Haziran 2011 dönemi verilerine göre tarım dışı işsizlik yüzde 11,9 seviyesine gerilemiştir. Ancak mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü göstergeleri tarım dışı işsizlik oranının yüzde 13,2 seviyesinde yatay seyrettiğine işaret etmektedir. Bu dönemde mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre sanayi istihdamında gerçekleşen 81 binlik kayıp hizmetler istihdamındaki 148 binlik artışla dengelenmiştir. Ancak tarım dışı işgücündeki kuvvetli artış, hizmetler ve inşaat sektörlerindeki istihdam artışının tarım dışı işsizlik oranını düşürmesine engel olmuştur.

Tarım dışı işgücünde güçlü artış

TÜİK'in 15 Eylül'de açıkladığı işgücü verilerine göre Haziran döneminde (Mayıs – Haziran – Temmuz) istihdam 24 milyon 901 bin, tarım dışı istihdam ise 18 milyon 301 bin seviyesinde bulunuyor. Ham işgücü verilerine bakıldığında Haziran döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre tarım dışı işgücü 848 bin (yüzde 4,3), tarım dışı istihdam 1 milyon 46 bin kişi (yüzde 6,1) artmış, tarım dışı işsizlik oranı da yüzde 13,4'ten yüzde 11,9 seviyesine gerilemiştir (Şekil 1). Tarım dışı işgücündeki yıllık artışın son üç dönemde kriz öncesi eğilimi olan 600 bin civarına dönmesi, Haziran döneminde ise 800 bin civarına yükselmiş olması dikkat çekicidir.

Şekil 1 Tarım dışı işgücü ve tarım dışı istihdamın, tarım dışı işsiz sayısı değişimine etkisi (yıllık)

Kaynak: TÜİK, Betam

* Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@bahcesehir.edu.tr

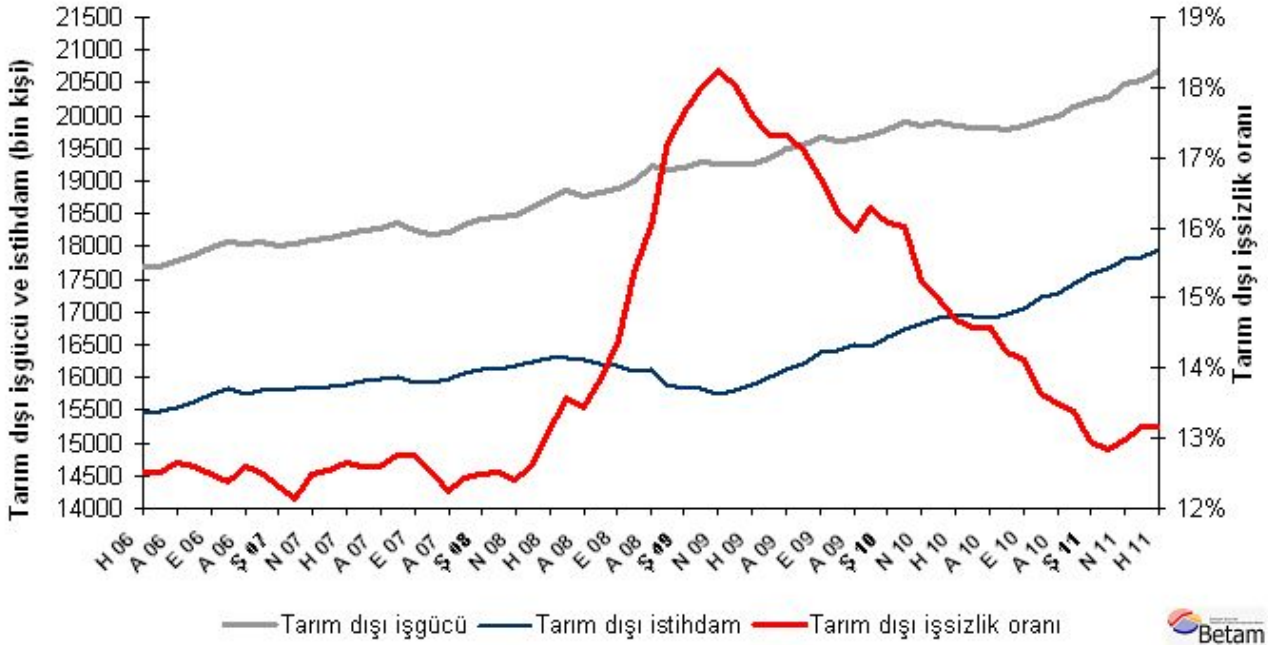
** Yrd. Doç. Dr. Gökçe Uysal, Betam, Direktör Yardımcısı, gokce.uysal@bahcesehir.edu.tr

*** Ayşenur Acar, Betam, Araştırma Görevlisi, aysenur.acar@bahcesehir.edu.tr

Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik yatay seyrediyor

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Haziran döneminde Mayıs dönemiyle kıyaslandığında tarım dışı işgücü 125 bin artarak 20 milyon 677 bin seviyesine yükselmiştir. Bu artış tarım dışı işgücünde yıllık bazda 832 bin kişiye tekabül etmektedir. Buna karşın tarım dışı istihdam 111 bin artarak 17 milyon 957 bin olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda tarım dışı işsiz sayısı sadece 13 bin artmış, mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ise yüzde 13,2'de kalmıştır (Şekil 2). Bu dönemde tarım dışı işgücündeki güçlü artışın tarım dışı istihdamdaki artışla dengelenmesi sonucunda tarım dışı işsizliğin yatay seyrettiği görülmektedir.

Şekil 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

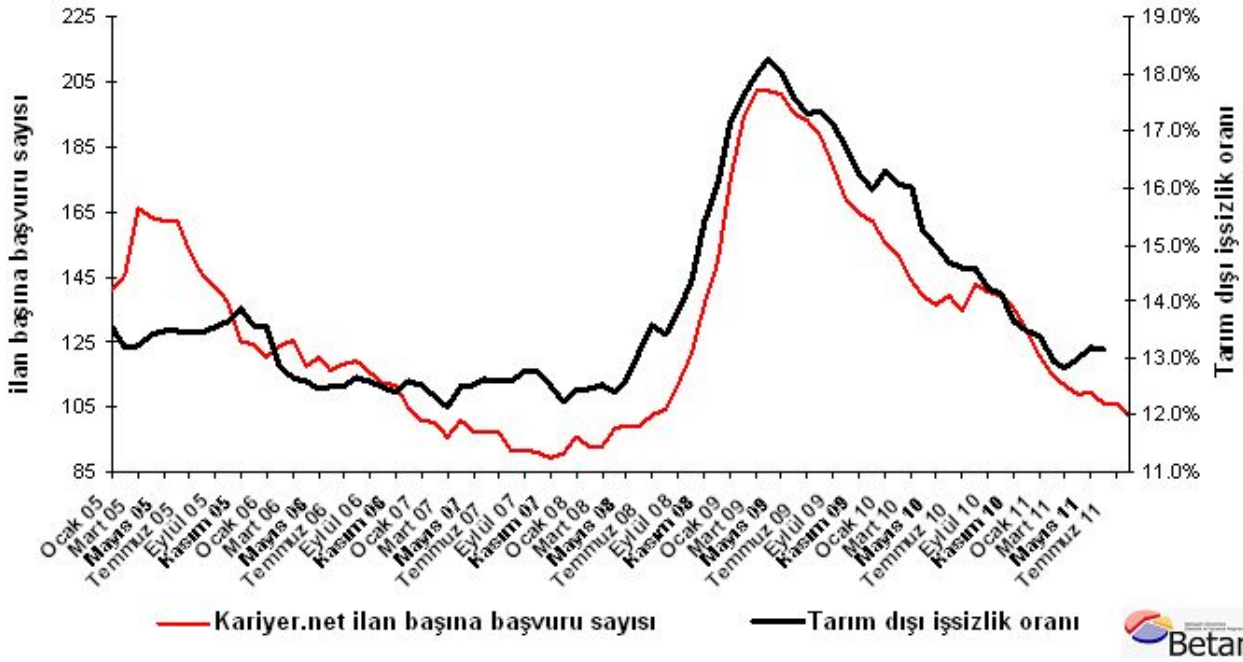
Kaynak: TÜİK, Betam

Kariyer.net verilerine göre tarım dışı işsizlik Temmuz 2011 döneminde düşebilir¹

Kariyer.net tarafından açıklanan aylık açık ilan başına yapılan başvuru sayısında Haziran ve Temmuz aylarındaki yatay seyrin Ağustos ayında az da olsa bir düşüşe döndüğü görülmektedir. Bu veriye dayanarak gelecek ay açıklanacak olan Temmuz dönemi işgücü piyasası verilerinin Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarının ortalamasından oluşacağını göz önünde bulundurarak mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının Temmuz ayında az da olsa düşebileceğini düşünüyoruz.

¹ Betam Nisan ayı işgücü piyasası araştırma notundan başlayarak Kariyer.net tarafından sağlanan ve işgücü piyasasının seyrine dair bilgi içeren yeni bir seriyi analizlerine dahil etmişti. Bu seri Kariyer.net internet sitesinde açık bulunan iş pozisyonu başına yapılan başvuru sayısını göstermektedir. Bu seri hem mevsim hem takvim etkilerinden arındırılmıştır. İlan başına yapılan başvuru sayısı iş arayan kişilerle açık iş pozisyonları arasındaki dengeyi göstermesi açısından işsizliğin seyri ile ilgili ipuçları sağlayabilecek niteliktedir. İlan başına başvuru sayısının azalması bir yandan münhal işlerin artmasına diğer yandan da başvuru sayısının azalmasına bağlıdır. Münhal işlerin artması büyümenin hızlanmasına bağlanırken, başvuruların azalması iş arayan sayısının azalmasına bağlı olacaktır. Şekil 3'te mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ile Kariyer.net tarafından sağlanan ilan başına yapılan başvuru sayısının mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış hali gösterilmektedir. Bu iki serinin oldukça uyumlu olduğu açıkça görülmekte, serilerin korelasyonu neredeyse yüzde 90 seviyesine erişmektedir.

Şekil 3 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ve ilan başına başvuru sayısı

Kaynak: Kariyer.net, TÜİK, Betam

Haziran döneminde hizmetler istihdamında artış

Mevsim etkilerinden arındırılmış rakamlara göre Haziran 2011 döneminde sanayi istihdamında 68 binlik bir düşüş kaydedilmiştir (Ek 1 Tablo 2, Ek 2 Şekil 4).² Sanayi istihdamında son üç dönemdir (Nisan, Mayıs ve Haziran) gözlemlenen istihdam kayıpları sanayi üretim endeksindeki düşüşler ile uyumludur. Buna karşın Temmuz ayında sanayi üretiminde gözlemlenen artışın Temmuz 2011 döneminde istihdama olumlu yansımaları beklenmelidir. Hizmetler sektöründe ise Haziran döneminde istihdam bir önceki döneme kıyasla 148 binlik bir artış göstermiş ve tarım dışı istihdam artışında itici rol oynamıştır.

Mevsim etkilerinden arındırılmış serilerde Nisan ve Mayıs 2011 dönemlerinde düşüş gösteren tarım istihdamı ise Haziran 2011 döneminde 31 bin kişi artmıştır. Tarım istihdamının yönü halen belirsizdir.

² Sektörel istihdam serileri teker teker mevsim etkilerinden arındırılmaktadır. Dolayısıyla sektörel istihdam rakamlarının toplamı, mevsim etkilerinden arındırılmış toplam istihdam rakamından farklı olabilmektedir. Aradaki fark mevsim etkilerinden arındırma prosedürünün lineer olmamasından kaynaklanmaktadır.

EK 1: Tablo 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi)

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Mayıs 08	18588	16243	2346	12.6%			
Haziran 08	18744	16285	2459	13.1%	156	42	114
Temmuz 08	18856	16295	2561	13.6%	112	10	102
Ağustos 08	18780	16257	2523	13.4%	-77	-38	-38
Eylül 08	18826	16221	2604	13.8%	46	-36	82
Ekim 08	18891	16177	2714	14.4%	65	-44	110
Kasım 08	19011	16083	2928	15.4%	120	-94	214
Aralık 08	19221	16133	3088	16.1%	211	50	160
Ocak 09	19187	15891	3296	17.2%	-34	-242	208
Şubat 09	19208	15819	3389	17.6%	21	-72	92
Mart 09	19286	15817	3469	18.0%	78	-2	80
Nisan 09	19259	15746	3513	18.2%	-27	-71	44
Mayıs 09	19274	15802	3472	18.0%	15	55	-40
Haziran 09	19271	15883	3388	17.6%	-3	82	-85
Temmuz 09	19359	16007	3352	17.3%	88	123	-35
Ağustos 09	19504	16126	3378	17.3%	145	119	26
Eylül 09	19556	16211	3346	17.1%	52	85	-32
Ekim 09	19655	16376	3280	16.7%	99	165	-66
Kasım 09	19600	16422	3179	16.2%	-55	46	-101
Aralık 09	19633	16500	3133	16.0%	33	78	-45
Ocak 10	19692	16485	3207	16.3%	59	-15	74
Şubat 10	19788	16608	3180	16.1%	96	124	-28
Mart 10	19911	16724	3187	16.0%	123	116	7
Nisan 10	19830	16808	3022	15.2%	-81	84	-165
Mayıs 10	19896	16916	2980	15.0%	66	108	-42
Haziran 10	19845	16933	2913	14.7%	-51	16	-67
Temmuz 10	19828	16937	2891	14.6%	-18	4	-22
Ağustos 10	19808	16918	2890	14.6%	-19	-18	-1
Eylül 10	19787	16971	2816	14.2%	-21	52	-74
Ekim 10	19844	17042	2802	14.1%	57	71	-14
Kasım 10	19931	17214	2717	13.6%	87	172	-85
Aralık 10	19989	17291	2698	13.5%	58	77	-19
Ocak 11	20134	17437	2697	13.4%	146	146	-1
Şubat 11	20208	17590	2617	13.0%	73	153	-80
Mart 11	20265	17663	2602	12.8%	58	73	-15
Nisan 11	20470	17811	2659	13.0%	205	148	57
Mayıs 11	20552	17845	2707	13.2%	82	34	48
Haziran 11	20677	17957	2720	13.2%	125	111	13

Kaynak: TÜİK, Betam

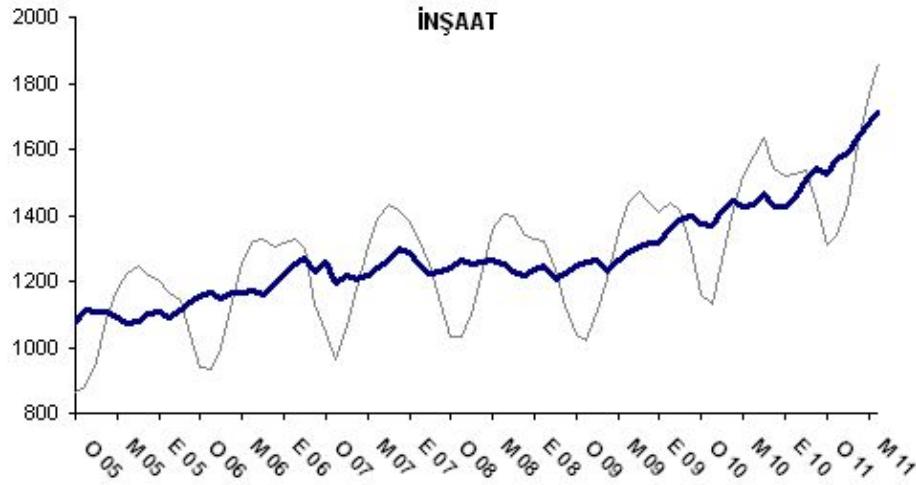
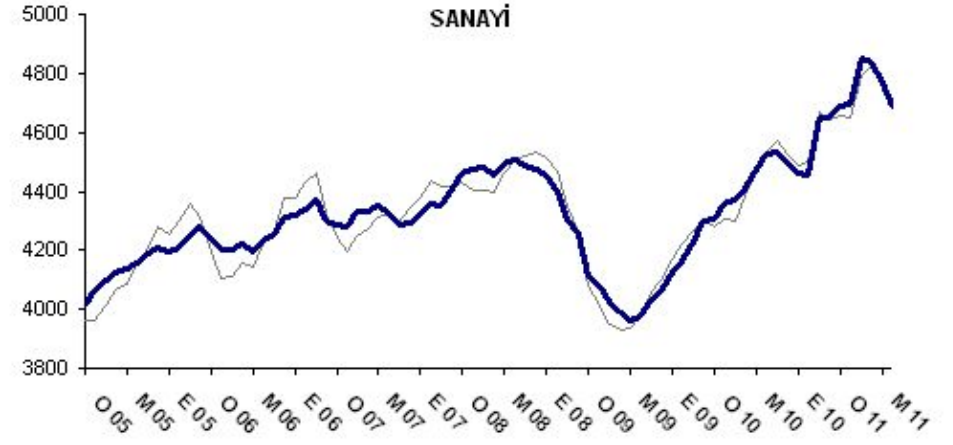
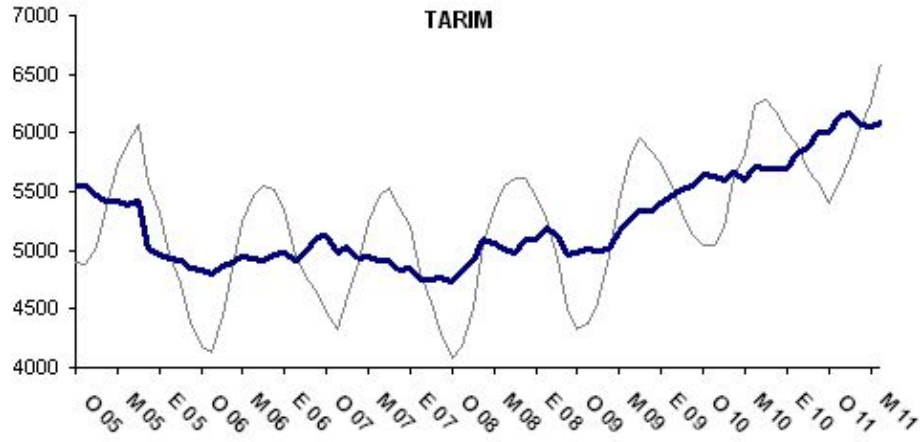
EK 1: Tablo 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel istihdam (bin kişi)

EK 1: Tablo 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel istihdam (bin kişi)

	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Aylık değişimler			
					Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler
Mayıs 08	5066	4492	1266	10491				
Haziran 08	5006	4505	1252	10533	-60	13	-14	42
Temmuz 08	4981	4489	1229	10592	-24	-16	-24	59
Ağustos 08	5091	4478	1219	10562	110	-12	-9	-31
Eylül 08	5100	4457	1233	10519	8	-21	14	-42
Ekim 08	5188	4395	1244	10516	88	-62	11	-3
Kasım 08	5117	4304	1207	10556	-71	-91	-37	40
Aralık 08	4961	4257	1223	10644	-156	-47	16	88
Ocak 09	4977	4110	1249	10549	16	-147	26	-95
Şubat 09	5008	4079	1257	10492	30	-32	7	-57
Mart 09	4987	4028	1263	10554	-21	-51	6	62
Nisan 09	5006	3986	1231	10529	20	-42	-32	-25
Mayıs 09	5155	3965	1261	10577	148	-21	30	48
Haziran 09	5253	3976	1288	10618	98	11	27	40
Temmuz 09	5342	4035	1305	10675	89	59	16	58
Ağustos 09	5330	4058	1317	10729	-12	23	13	54
Eylül 09	5408	4126	1317	10725	78	68	0	-4
Ekim 09	5460	4165	1362	10818	52	39	45	94
Kasım 09	5509	4229	1383	10821	49	64	21	3
Aralık 09	5556	4299	1395	10813	47	70	12	-9
Ocak 10	5653	4307	1375	10814	97	9	-20	1
Şubat 10	5629	4357	1367	10900	-24	50	-9	87
Mart 10	5597	4369	1414	11000	-31	11	47	99
Nisan 10	5668	4410	1444	10993	71	42	30	-6
Mayıs 10	5602	4474	1428	11039	-67	64	-16	46
Haziran 10	5711	4523	1429	10991	109	50	1	-48
Temmuz 10	5688	4536	1466	10936	-22	13	36	-55
Ağustos 10	5694	4493	1424	10947	6	-43	-41	11
Eylül 10	5696	4463	1427	10997	2	-30	3	51
Ekim 10	5823	4458	1448	11059	126	-5	21	62
Kasım 10	5867	4649	1506	11064	45	191	58	5
Aralık 10	5998	4652	1540	11101	131	3	34	37
Ocak 11	6002	4686	1527	11225	3	34	-13	124
Şubat 11	6133	4697	1572	11344	131	12	44	119
Mart 11	6161	4848	1591	11293	28	151	19	-52
Nisan 11	6074	4836	1637	11396	-87	-12	46	103
Mayıs 11	6054	4768	1680	11430	-20	-68	43	34
Haziran 11	6085	4687	1712	11578	31	-81	32	148

Kaynak: TÜİK, Betam

EK 2: Şekil 4 Sektörlerin istihdam değişimi (bin kişi)³

Kaynak: TÜİK, Betam

³ Gri renkle gösterilen seriler ham istihdam rakamlarını, lacivert seriler ise mevsim etkilerinden arındırılmış serileri temsil etmektedir.